

Södertälje kommun tillhanda.

Yttrande till Samrådshandling Framtid Södertälje översiktsplan 2050 version 2 med slutdatum 2025-09-30.

Villaägareföreningen Östertälje -Rosenlund och dess medlemmar anser att vårt förra yttrande om "Framtidsplanen 2050" fortfarande kan anses gälla till alla delar. Vi kan egentligen inte finna att författarna av dokumenten har gjort några väsentliga ändringar som ändrar kommunens mål med hänsyn taget till några kommentarer.

Vi väljer att därför återigen enbart kommentera utvalda skrivningar och påståenden i planen. Det är goda fina mål som omskrivs i planen. Det finns dessvärre väldigt få konkreta förslag om hur man skall uppnå dessa högt uppsatta mål.

Låt oss utgå från det östra området det vill säga Östertälje, Viksängen, Hagaberg, Rosenlund samt Fornhöjden. Här skriver rapportförfattaren att citat "Attraktiva, trygga och hälsosamma livsmiljöer ska alla ha tillgång till". Trafiksituationen är närmast en katastrof på eftermiddagarna, det är praktiskt taget omöjligt att ta sig från nedre Östertälje till exempelvis Telgehallen. Erik Dahlbergs väg och Grödingevägen samt vägen över Saltsjöbron är fullständigt igenkorkade. Man skriver att bilberoendet skall minska, man exemplifierar dock inte hur äldre skall kunna ta sig från punkt A till punkt B utan kollektivtrafik på nära avstånd. Genom våra områden uppräknade ovan så skär motorvägen som ett bullrande slingrande väsen 24/7/365. Livsmiljön för många av innevånarna i uppräknade områden kan knappast sägas ha en livsmiljö som motsvaras av kommunens mål det vill säga "tillgång till god luftkvalitet, och minskat buller.

Man har här också lite mer arbete att göra hur man skall lösa infrastrukturen innan man går i gång och skall förtäta område efter område. Finns inget omnämnt i målplanen om detta. Hur skall det bli trafikmässigt om vi nu leker med tanken på att det skall byggas ytterligare 200 lägenheter vid Jägmästaren samt 1400 lägenheter längs Fornhöjdsvägen. Som tidigare påpekats så vad innebär det egentligen att författaren vill göra Grödingevägen mer "Stadsmässig" med verksamheter i bottenplan. Ska man riva villor för att stoppa in fler betongklossar i villasamhället?

Sammanfattningsvis kan man konstatera att då tillföra mer bostäder i centrala Östertälje och Fornhöjden och för den delen kanske i Viksängen med kvarteret Floretten samt för den delen också på den gamla Ridhustomten utan att tillföra mer infrastruktur verkar helt planlöst. En ekvation som inte går att lösa utan att försämra allt det som målet går ut på att nå för kommuninvånarna i nämnda områden, Rosenlund, Hagaberg, Viksängen, Östertälje och Fornhöjden.

Kommunens nedtecknade "Utvecklingsinriktning" är rent ut sagt oroande. Vad är det som rapportförfattaren vet som många av oss boende i ovan nämnda områden inte kan förstå hur det ska gå till, återigen en ekvation som vi anser vara olöslig med hänsyn till vad som sägs i målbeskrivningen. Hur går det till att förtäta och effektivisera markanvändningen utan att exploatera jordbruksmark samt värdefulla natur- och kulturmiljöer? Idag har vi ju en väldigt ansträngd infrastruktur i området som enligt rapporten kommer att stärkas och nyttjas bättre.

Mer trafik, fler människor på samma yta innebär endast en sämre livsmiljö för samtliga boende i området, hur kan det anses vara till gagn för de redan boende.

Under stycket "**En socialt sammanhållen och jämlik kommun**" läser man att "*kommunens innevånare, näringsliv och organisationer ska kunna delta aktivt i samhällsplaneringen, för ett socialt sammanhållet och jämlikt Södertälje*". Det är ett ganska demokratiskt synsätt om denna aktivitet utmynnar i att det som majoriteten vill åstadkomma också blir realiserat, eller att man får en kompromiss. I annat fall så blir det mest skendemokrati. Till sist är det ändå pengarna som styr, det vill säga byggherrarna går alltid först. Varför be om synpunkter när man ändå gör som politikerna bestämmer.

"**Samverka för värdeskapande utveckling**". Rapportförfattaren skriver i måldokumentet att all "*utveckling av byggnader skall utgå från platsens unika karaktär, grundas i en tydlig arkitektonisk idé, och bidra med lokala värden som ökar Södertälje kommuns attraktivitet*", tycker man verkligen att de förslag som idag ligger på stadsbyggnadskontorets bord rimmar väl med det uttalandet. Vi leker med tanken på att Jägmästaren blir verklighet, ett komplex på 5–8 våningar mitt i Östertälje villasamhälle. Eller för den delen den markanvisning till Titania på 1400 bostäder som om det blir verklighet kommer att skörda stora områden av gammal tallskog runt Fornhöjden och Kummelvägen, samt att det behöver sprängas och bortfraktas åtskilliga kubikmeter berg. Nåja, det är kanske upp till var och en att tolka och dra slutsatser om vad som är vad.

Vi ska skapa attraktiva, trygga och hälsosamma boende- och offentliga miljöer. Vi ska vidare arbeta brottsförebyggande. En god balans av samhällsservice och stads kvaliteter i form av trivsamma gaturum, grönområden etc, etc, ska finnas i kommunens alla olika delar. Vore intressant att få reda på hur detta skall gå till? Vi ska å ena sidan förtäta, vilket innebär i de flesta fall att man tar grönområden i anspråk, å andra sidan ska det vara stadsmässigt med gröna gator och offentlig service. Vilket då i så fall innebär att man river ett antal villor för att bygga mer stadslika byggnader.

Vad är "**Samverkan för värdeskapande utveckling**"? Vem ska skapa? Vilka ska samverka? Är det demokrati att ensidigt skapa som kommunen gör i de flesta fall, samråd känns ju bara som ett spel för galleriet, eller vill man lyssna på vad kommuninvånarnas önskemål i de olika områdena som skall omstöpas till någon ideal plats att bo på. Finns ju tydliga exempel på att man inte bryr sig ett dugg omsynpunkter, hotellet på Torekällberget som ingen ville ha förutom Stadsbyggnadsnämndens ordförande är ett. Förslaget som tidigare presenterats för Östertäljeborna är ett annat angående kvarteret Jägmästaren som är närmast en förolämpning mot boende i närområdet och är inte ett dugg värdeskapande. Samverkan för värdeskapande utveckling sker ensidigt med bostadsbolagen-och eller markägarens önskemål. Här vägs det enbart in ekonomiska intressen, inte något demokratiskt synsätt.

Vi läser vidare och finner avsnittet "**Stärk sambanden inom kommunen och med omvärlden**". Vi tar fasta på sista avsnittet där man anser att det är viktigt att koppla ihop stadsdelar och viktiga målpunkter med gator som är stadslika och gröna, egentligen är det motsatser om man läser fortsättningen, där ska alla trafikslag prioriteras genom en attraktiv framkomlighet. Det saknas ett exempel på hur man skall kunna åstadkomma detta. Varför är det viktigt att koppla ihop stadsdelar

och målpunkter med en stadslik miljö, måldokumentet lämnar inget svar på det. Uppenbarligen gapar man över mycket utan att lämna svar på hur?

”Utveckla i samspel med natur och klimat”, återigen ett exempel på hur man från ett skrivbord tycker det är viktigt att stärka ekosystem och den biologiska mångfalden genom att den gröna infrastrukturen ska innehålla olika naturtyper. Citat **”vi undviker eller minimerar negativ påverkan på värdefulla grönområden”**. Det är talande att man presenterar en framtidsplan som få på stadsbyggnadskontoret eller i stadsbyggnadsnämnden hörsammat vad som är skrivet. Det finns tre olika områden som riskerar att få negativ påverkan av just skövling och bebyggelse just i Östertälje. Vi kan exemplifiera dessa till kvarteret Floretten, föreslagen byggnation längs Fornhöjdsvägen och Kummelvägen samt motionsspåret mellan Astra Zeneca och Söderenergis anläggningar.

”Attraktiva och blandade bostäder för olika behov” Vi i Villaägareföreningen stöder verkligen den skrivning som måldokumentet tar upp under detta avsnitt. Småskaligheten och en varsam förtätning kan göra nytta om hänsyn tas till det befintliga områdets karaktär och kultur. Vi är absolut emot att man bygger sk. ”medelhavsvillor” i äldre villakvarter.

Kommentarer för de olika stadsdelarna Rosenlund och Hagaberg, Fornhöjden, Viksängen samt Östertälje, och Gärtuna.

Rosenlund och Hagaberg

Östertälje Rosenlunds Villaägareförening har starka invändningar mot att man överhuvudtaget nämner Sagoledden som en tänkbar led för biltrafik.

Användningen av Sagovägen som avlastning av Erik Dahlbergs vägen är en meningslös åtgärd. Dels belastas den av motorvägen utsatta östra sidan av Hagaberg ännu mer med buller och luftföroreningar, dels krävs expropriering av ett antal kulturhistoriskt viktiga villor längs leden. Att påstå att åtgärden skulle ”stärka” kopplingen mellan berörda stadsdelar inklusive Östertälje och Europavägarna är att blunda för verkligheten. Samtliga dessa hårt trafikutsatta stadsdelar möts redan idag på exakt samma ställe dvs. i rondellen mellan Grödingevägen/Erik Dahlbergs väg och Hagabergs Folkhögskola.

Vi kommer därför i våra medlemmars intresse motsätta oss en förändring av Sagovägens status. En eventuell tunnelmynning på östra sidan borde starta borta vid Morabergs trafikplats och området lämnas som det är. Det som skrivs är ju en ren skrivbordsprodukt.

Vi stöder däremot förslaget som innebär fler säkra passager över och kring Erik Dahlbergs väg.

Fornhöjden

Fornhöjden beskrivs fortfarande ha potential för utveckling med fler bostäder på befintliga markparkeringsplatser och längs Fornhöjdsvägen. Här tar vi fasta på att kommentera skrivningen i måldokumentet **” Utvecklingen ska med hänsyn till befintliga grönytor och gårdsmiljöer, samt stadstallskogen som har höga natur- och rekreativvärden som ingår i ett ekologiskt spridningssamband”**. Här saknas det något syfte med vad utvecklingen ska göra, ska den ta hänsyn

till fullo eller kanske bara lite till naturvärdena. Återigen kan vi här konstatera att tjänstemännen och politikerna i stadsbyggnadsnämnden inte har läst måldokumentet med dess inriktning. Vad är det som går fel frågar vi oss? Om det vore så att man vill följa intentionerna i måldokumentet så skulle inte byggföretaget Titania fått en markanvisning på 1400 bostäder.

Det är väl bra om man anser att det kan byggas på markparkeringar, frågan är bara vad som ska byggas och var ska alla bilar ta vägen?

Vi vidhåller fortfarande att byggande på naturmark längs Fornhöjdsvägen förbi bostadsrätterna samt gränsande till Kummelvägen är direkt olämpligt och strider mot den egna policyn upprepad i måldokumentet på flera platser, att beakta höga naturvärden är viktigt.

Ett mindre omfattande bebyggelse på några få ytor i området kanske kunde tillföra något värdeskapande. En uppfräschning av centrum skulle förmodligen lyfta området.

Viksängen

Det framgår inte i måldokumentet vad den skyfallsled som omnämns har för sträckning. I Viksängen har vi ett område som till största delen består av flerbostadshus byggda på 1950-talet samt ett antal villor. Ett typexempel på hur man ska bygga trevliga och funktionella flerbostadsområden som är inbjudande framledes. Vi har dessutom en gammal industribyggnad som idag inrymmer en secondhand butik samt ett antal bilreparationsverkstäder. Den stora utmaningen är att området är väldigt utsatt för buller från motorväg, lokal genomfartsled i form av Saltsjöbron samt järnväg från två håll. Att då vilja utveckla området till stadslikt vad nu detta är med bostäder kontor, offentlig service, mötesplatser, och rekreation är lite oförståeligt. Det existerar idag en liten restaurang oklart vilket lands flagga den har och som nästan aldrig är öppen. Vidare finns det en liten butik som mest fokuserar på läsk och chips, vidare finns det två kontorslokaler med någon form av oklar konsultverksamhet. Två frisörsalonger som verkar ha relativt gott om kunder. Vilken typ av ytterligare verksamhet skulle attrahera folk och göra det hela mer stadslikt. På 1960-talet fanns här en konsumaffär och ett bageri med servering, allt detta försvann, varför? Idag flyttar butikerna ut till köpcentra, inte ens Södertälje centrum slipper detta problem med vikande kundunderlag, att då tro att man ska kunna göra Viksängen mer stadslikt är som tidigare nämnts oförståeligt. Vad är som stärker kopplingen till Östertälje station och till Södertälje centrum för att det byggs fler bostäder i en bullrig miljö?

Lägg ner planerna på att bebygga den gamla ridhustomten. Låt området finnas kvar som en barriär och grön lunga för villorna längs Tältvägen samt för det vackra flerbostadsområdet från 1950-talet. Man kan kanske anlägga någon form av rekreativ park, alternativt kalla den för en mötesplats/målpunkt.

Östertälje

Vi inleder avsnittet med en repetition av som tidigare kommenterats för version 1 av samrådsförslaget.

Inledningen av kapitlet om Östertälje inleds med en allmän beskrivning av området. Det man saknar är ett påpekande om att den centrala delen av villasamhället har anor från 1920 talet och var fram till 1960-talet en egen kommun. Beskrivningen ter sig ganska futtig. Och är egentligen ett hån mot alla de som bor och lever i det gamla villasamhället. Hade bemödat sig att leta i historiearkivet kunde man ha funnit att området har tidigare varit en Södertörnssocken med anor från 1500-talets mitt och har utvecklats till att bli något av en sammanhållen idyll med en vacker kyrka nästan mitt i byn. Så villasamhället har gamla anor och en stark lantlig tradition. **Låt det förbli så.**

I stället kretsar det mest om att man på Östertälje pendeltågsstation ska bygga ett köpcentrum. Det ska tydligen bli en stadslik miljö med bostäder torg och allehanda service samt handel. Hur är det tänkt att resandeströmmen ska kunna öka utan en ombyggnad av Östertälje Station som är en riktig flaskhals. Inget om detta nämns i måldokumentet under avsnittet. Hur ska man kunna förtäta och bygga en funktionsblandad och levande bebyggelse på dagens parkeringsyta? Hur är det tänkt att ett mobilitetshus/parkeringsgarage minskar bilberoendet. Folk som parkerar på dagens parkering gör detta av en enda orsak, det är praktiskt att ta bilen till Östertälje därför att det inte går att kombinera kollektivtrafik med barn på förskola/skola fritidsaktiviteter och familjeliv.

Visst kan man förbättra stationsområdet genom att gräva ner parkeringen i ett underjordiskt parkeringshus och ovan jord kan man kanske tänka sig ett litet parkområde samt ett antal servicebutiker i någon form av minigalleria integrerad med en ombyggd station. Vi är ju fortfarande mitt i det gamla anrika villasamhället Östertälje.

Måldokumentet talar vidare om att stationen är en viktig kollektivtrafiknod bland annat för cykelpendling. Idag står det jämförelsevis stora antalet cykelställ tomma både på ovasidan av stationen samt på nedansidan av den samma. Någon trodde att bara man har cykelparkering så kommer folk att ta cykeln till stationen. I fallet med den stora tomma cykelparkeringen på nedre sidan av stationen i anslutning till Igelsta grundskola hade det varit bättre att anlägga en parkeringsficka till föräldrar som ska lämna och hämta barn i skolan. Idag blockeras vägen vid skolstart och vid skoldagens slut av bilar.

Nybyggnationen på Igelsta strand har inneburit att genomfartstrafiken genom villaområdet främst på Norbergs väg och Viksängsvägen har ökat markant. Här borde man tagit ett större grepp på hur trafikflödet skulle styras ut mot Grödingevägen i stället. Slående är också att det i de nya bostadshusen finns det inte en enda kommersiell lokal. Här kunde kommunen ställt som krav att det skulle kunna finnas möjligheter till en liten servicebutik eller till och med plats för ett litet café. Återigen missar man här det som målplanen talar så mycket om ”stadsmässigt och värdeskapande”.

Låt Östertälje vara en villastad som den är utan betong-och tegelkolosser insprängda här och var. Om man ändå vill utveckla stadsdelen så bygg måttfullt, bygg så att det passar in i villamiljön. Radhus och stadsvillor kan säkert vara efterfrågade med små gröna trädgårdar/parker som

inbjuder till rekreation och mötesplatser i nära anslutning till bostaden. Vem behöver en stadslignande miljö som går som ett mantra genom framtidsplanen 2050? Vem behöver det längs en hårt trafikerad genomfartsled som Grödingevägen är? Sluta gå byggherrarnas ärenden.

Gärtuna

I området ligger både Astra Zeneca och Söderenergi. Astra Zeneca exploaterar nu marken och naturen våldsamt med sina solcellsanläggningar. Bra för företaget att kunna tillföra energi till sin egen anläggning. Sämre för naturen och möjligheterna för allmänheten att nyttja densamma. Söderenergi har ansökt om att få bygga ut sin anläggning med Bio-CCS kapacitet. Det innebär att den lilla lunga som finns med motionsspår i närområdet kommer att få stryka på foten. Vittra skolan nyttjar denna naturresurs, Sörmlandsleden likaså går genom detta område, densamma kommer förmodligen att tvingas flytta på leden. Hur rimmar detta med **”attraktiva, trygga och hälsosamma livsmiljöer”** oavsett var man bor i kommunen. När det enda motionsspåret och strövområdet i närområdet försvinner.

Sammanfattande slutord

Eftersom man i inledningen skriver att som underlag till måldokumentet 2050 har kommunens styrdokument använts som grund. Den tolkning som Östertälje-Rosenlunds Villaägareförening gör är att beslutsfattarna det vill säga politikerna gör ändå som de tycker gagnar dem bäst. Det är någon form av skendemokrati och spel i det här med samråd. Vi har tidigare i detta dokumentet exemplifierat saker som inte borde ha inträffat om man följt de egna styrdokumentet som man i målrapporten refererar till, samt om man tagit i beaktande någon form av samspel med citat **”kommunens innevånare, näringsliv, och organisationer”** och deras synpunkter. Låt oss bara till slut exemplifiera några typer av förslag som lagts fram. Markanvisningen till Titania på 1400 bostäder. Förslaget på ett höghuskomplex på kvarteret Jägmästaren. Hotellet på Torekällberget.

Om kommunen har som mål att uppfylla de flesta delarna i *Framtid Södertälje 2050* som beskrivs som den ideala samhällstypen får man nog lov att minska byråkratin och öka demokratin i besluten. Lyssna på de som dokumentet värnar om, det vill säga **”kommunens innevånare, näringsliv, och organisationer”**. Utan samverkan med dessa parter blir det svårt att ens komma nära bilden av det ideala samhället som måldokumentet beskriver.

Villaägarna Östertälje-Rosenlund.

På styrelsens uppdrag.

Lars Tjusberg

Styrelseordförande

Tel. 0703 957922

email rosenlund.ostertalje@gmail.com